

רון עופר. "מעולם לא חבשתי כיפה, לא התחזיתי ולא התחלתי להגיד 'בעזרת השם'"

את לב הפריים טיים של ערוץ 2, זה לא פשוט להחזיר קצת תבונה ורמה למדרות השבט. למולו של עופר, תנאי המכרוז של הזכייניות "קשת ורשת" חיבו אותם, רחמנא ליצלן, לעסוק גם בתחום ההוא, הדוקומנטרי. עם זאת, יש לציין כי הסרט טרם שודר ב"קשת". יוחאי ואני התחלנו לגלגל כל מיני רעיונות, אומר עופר, "ובאותה תקופה שכל זה התחיל היה מכרוז על הזכיינות לערוץ 2. הזכייניות קיבלו ניקוד על פי מידת העיסוק בנושאים כמו פריפריה, יהדות, כל נושא שמבחינה כלכלית הם מעדיפים לא לעסוק בו. בתקופה הזאת חיפשו ב'קשת' רעיונות שקשורים בחב"ד החרדית. זה היה מדהים, ישבנו יוחאי ואני, כתבנו על נייר כמה שעות ושלחנו. למחרת קיבלנו טלפון מ'קשת'. יש לציין כי יוצרי קולנוע בתחילת הדרך לפעמים נתקלים בתהליכים שיכור לים לקחת שנים. ניסיתי לפני זה לעשות סרט על צוענים, נסעתי תי להונגריה, צילמתי, כתבתי, ערכתי והכול על חשבונתי. חודשים לא קרה עם זה כלום. בפרויקט הזה פתאום כלילה אחד הדבר הזה נקלט, ומאז התהליך התחיל".

אתה רואה את עצמך מתגלגל ל"קשת" בנסיבות אחרות?
 "היום גם אם הייתי רוצה לא הייתי מצליח, כי 'קשת' היום היא חברה שבניה סביב 'האח הגדול'. כמעט ולא מעניין אותם שום דבר אחר. מאוד שמחתי על הבמה שהם נתנו לי, לעשות סרט תיעודי שיראו אותו הרבה אנשים, זה אחלה. אבל בתנאים שיש היום אני בספק אם הייתי מצליח לחדור לשם".

הוא לא שודר כי באותו זמן עשו סרטים דומים. זה סרט שהיה יותר אישי, על חברים שלי מהתיכון שחזרו בתשובה כשאני נרתי הסורר היחיד. נסעתי איתם לאומן שנה-שנתיים לפני שהם חזרו בתשובה, ככה שכבר מאז נמשכתי לנושא. לא חשבתי תי לחזור בתשובה אבל זה עדיין מעניין. במקרה של הסרט הנוכחי זה התחיל עם השותף שלי לדירה בזמנו, יוחאי חקק. הוא אנתרופולוג, 'חרדולוג', שכתב דוקטורט מרתק על איך השתנה מושג הגבריות בחברה החרדית. איך זה התחיל מגבריות רופפת, מאוד שונה מהמאצ' שאנחנו מכירים, ואיך לאט-לאט זה משתנה לכיוון שאנחנו מכירים יותר".

חרדים ברכבי שטח ובלינג'בלינג?
 "לגמרי. אם תסתכל על עולם השידוכים, למשל, על הנייר וגם הרבה בפרקטיקה, השידוך האולטימטיבי זה תלמיד ישיבה - 'עילוי'. בעיניים מערביות, ישראליות, אתה מסתכל על הבחור הזה ואתה רואה משהו שהוא ממש לא גבר. חיזור, לא רואה שמש, לא שזוף. מאוד שונה מהדמוי של גבר ציוני עם מערר, שותל, מרביץ אם צריך. ועדיין בחברה החרדית הורים ינסו לשרך לביי תם את אותו תלמיד. אני תוהה איך זה מתקיים בתוך חברה שיש בה פרסומות שבהן רואים גברים חסונים. מה, הן לא רוצות כסף, בעל עשיר, איך זה קורה בעצם? ולאט-לאט אני רואה איך זה משתנה, איך אישה חרדית גם רוצה בעל עם מאזדה".

"האח הגדול" שמר עליי

בימים שבהם כל בובליל הוא מלך, ותכניות הריאליטי שוטפות

בסוף ההקרנה של "גיוואלד" ניגש עופר בעדינות למרכז החי דר במטרה לענות על שאלות. אפשר להבחין מיר שמדובר באדם שהריאולוג חשוב לו. אחרי כמה ימים פגשתי אותו בבית קפה הסמוך לביתו בשכונת עין כרם. שאלתי אותו אם כועסים עליו בבית בגלל הכוכב שלו, פפנהיים. "באתי ממשפחה שאם היית אומר בע"ר שיש משהו רע על ערבים, הייתה לזה רגשות מאוד גדולה. מצד שני, רמם של החרדים היה מותר ואני הייתי מאוד ער לפר"דוקס הזה", מסביר עופר. "יש איזה משהו שהוא לא רק במשפחה שלי, אלא בכל חוגי השמאל, שאמורים להיות אנשים שדוגלים בזכויות אדם, נגד גזענות באשר היא, אבל כשזה מגיע לחרדים, התכונה הזאת נעלמת והגזענות הופכת להיות מאיוושהי סיבה מותרת. אני נתקל בזה המון. יש איזה אנטי מאוד חזק וזה גם הש"פיע עליי. אני אניר לך מתי קלטתי את זה על עצמי. הגעתי ליישיבת הבחירות של יהדות התורה. אתה בעצם נכנס למקום שאתה רואה בו חרדים 'מתעסקים' - ניירות, כסף, צ'קים, מסתורדים. כמו שנראה כל מטה בחירות של כל מפלגה. אני שם עם צלם, ואומר לו 'יש שם את השמן הזה עם הצ'קים'. פתאום אני קולט איך הסטריאוטיפים הכמעט אנטישמיים האלה טבועים בי כל כך עמוק, ופתאום הם מופנים החוצה. אני מדבר כאן כמישהו שמחפש פריים, מחפש את היהודי עם האף הארוך, הכסף והשטריימל. אני קולט שאני מחפש את המכוער הזה. אותו כיעור שהדביקו ליהודים במשך שנים. פתאום תפסתי את זה קורה לייב".

איך נולד הרעיון לעשות את הסרט הזה?
 "זה הפרויקט השני שאני עושה על חרדים. הראשון היה על נסיעה לאומן. סרט שהוקרן בפסטיבל הקולנוע לפני כמה שנים.

